

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott, [REDACTED] **elítelt** (tartózkodási hely: [REDACTED])
jogi képviselőm útján a Győri Törvényszék 4.Bf.83/2022. számú végzésével szemben

alkotmányjogi panaszt

terjesztek elő:

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/ 0 1 2 4 5 - 0 / 2022	
Érkezett: 2022 MÁJ 20.	
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: 1 db	<i>du</i>

1. Az előzmények

1.1. A perújítási eljárás

A Győri Törvényszék 3.Bpi.141/2020/3. végzésével [REDACTED] javára a perújítást elrendelte. A már elrendelt perújítási eljárásban a Győri Járásbíróság 2022. január 31. napján hozott B.244/2021/26/II. számú végzésével a perújítást elutasította.

Az elutasító végzés ellen a védő fellebbezést jelentett be, a perújítási indítványnak való helytadás, illetve a büntetés enyhítése végett.

A fellebbezés alapján a Győri Törvényszék járt el, amely 2022. április 8. napján hozott 4.Bf.83/2022/3. ügydöntő végzésével helybenhagyta az elsőfokú bíróság végzését.

1.2. Az eljárási szabályok megsértése a másodfokú eljárásban

A Be. 584. § (6) bekezdése kimondja, hogy az ügyész és a védő a fellebbezést írásban indokolni köteles. Az indokolást az ügyiratok felterjesztéséig az elsőfokú bíróságnál, az ügyiratok felterjesztése után a másodfokú bíróságnál – legkésőbb a másodfokú tanácsulást vagy tárgyalást megelőző tizenötödik napon – lehet előterjeszteni.

Ennek kapcsán lényeges azon bírósági döntés, amely szerint „a fellebbezésre nyitva álló határidő kihasználása [...] a jogosult alanyi joga. Ezért terhére sem az nem róható fel, hogy e határidőn belül mikor jelenti be a fellebbezését, sem pedig az, hogy a határidő végén, de még azon belül felmerült és előre nem látható akadályoztatásával nem számolt” (Legf. Bír. Bkf. III.

444/2007., BH 2009. 320.). Ugyanez az értelmezés irányadó nemcsak a fellebbezés, hanem a fellebbezési indokolás előterjesztésének határidejére is.

A Be. 598. § (2) bekezdése szerint a másodfokú bíróság tanácsülésen határoz, ha az ítélet ellen a vádlott terhére nem jelentettek be fellebbezést és a tényállás megalapozott, vagy a vádlott terhére bejelentett fellebbezés kizárólag a Be. 583. § (3) bekezdés a) pontján alapszik, és nyilvános ülés vagy tárgyalás kitűzését az ügyészség, a vádlott, a védő vagy a fellebbező nem indítványozza.

A Kúria szerint „megállapítható, hogy a Be. 598. § (2) bekezdésében – a tanácsülés megtarthatóságát illetően – meghatározott feltételek közül az első kettő vagylagos [a tényállás megalapozott, vagy a vádlott terhére bejelentett fellebbezés kizárólag az 583. § (3) bekezdés a) pontján alapszik], míg a harmadik (a nyilvános ülés vagy tárgyalás kitűzését az ügyészség, a vádlott, a védő vagy a fellebbező nem indítványozza) ezekhez kapcsolódóan konjunktív, azaz a harmadik feltétel hiányában a fellebbezés nem bírálható el tanácsülésen annak ellenére, ha az első két feltétel valamelyike teljesült” (Kúria Bfv. III. 569/2021., BH 2022. 70., Indokolás [28]).

A büntetőeljárás kódex alapján „a tanács elnöke a [Be. 598. §] (2) bekezdés szerinti esetben az ügyészséget, a vádlottat, a védőt és a fellebbezőt értesíti a tanácsülés kitűzéséről, a tanács összetételéről, a tanácsülés időpontjáról, és tájékoztatja arról, hogy nyolc napon belül a más által bejelentett fellebbezésre, indítványra vagy nyilatkozatra észrevételeket tehetnek” [Be. 598. § (4) bek.].

Ezzel összefüggésben a kódex arról is rendelkezik, hogy „ha a tanács elnöke a [Be. 598. §] (2) bekezdésben meghatározott esetben hivatalból nem tűzött ki nyilvános ülést vagy tárgyalást, a [Be. 598. §] (4) bekezdés szerinti tájékoztatás kiterjed arra is, hogy az észrevétel előterjesztésére rendelkezésre álló határidő alatt nyilvános ülés, vagy tárgyalás kitűzése indítványozható. E határidő elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye” [Be. 598. § (5) bek.].

Jelen ügyben a másodfokú bíróság a Be. 598. § (4)-(5) bekezdése szerinti tájékoztatást sem a vádlottnak, sem a védőnek nem küldte ki. Ennek hiányában viszont a védő

- a fellebbezési indokolását (határidő és ügyszám ismerete nélkül) nem tudta beadni,
- szabályszerű értesítés hiányában nem gyakorolhatta a tárgyalás, illetve másodlagosan a nyilvános ülés megtartására irányuló indítványtételi jogát, hiszen nem is tudott róla, hogy a fellebbezést tanácsülésen bírálják el, valamint
- a Győr-Moson-Sopron Megyei Főügyészség Bfel.141/2022/3. számú átiratára (mivel azt nem kapta kézhez) nem tudott észrevételeket tenni.

1.3. Az eljárási szabályszegés súlya

A Kúria gyakorlata szerint „a vádlott nyilvános ülés (vagy tárgyalás) tartására irányuló kérelme ellenére a védelmi fellebbezésnek tanácsulésen való másodfokú elbírálása – akkor is, ha az ügyviteli hiba következménye – feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés,”. Amikor tehát „a terhelt a tárgyalás, illetve másodlagosan a nyilvános ülés megtartására irányuló indítványtételi jogát nem gyakorolhatta, [...] a szabályszerű értesítése nélkül való elbírálással a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja szerinti feltétlen eljárási szabálysértés megvalósult” (Kúria Bfv. III. 697/2013., BH 2014. 333., Indokolás [38]-[39], hasonlóan Kúria Bfv. I. 411/2015., BH 2016. 274., Indokolás [19]-[20]).

Sőt a Kúria szerint „amennyiben „a másodfokú eljárásban nem történt meg a terhelt szabályszerű értesítése [...],[...] nem tekinthető szabályszerűnek a nyilvános ülés vagy tárgyalás kitűzése indítványozásának lehetőségére és határidejére vonatkozó tájékoztatás sem. Emiatt annak jogkövetkezményei nem alkalmazhatók”. Akkor viszont „a fellebbezés tanácsulésen való elbírálásának nem volt helye, mert annak feltételei nem álltak fenn, azt úgy kell tekinteni, mintha a másodfokú bíróság nyilvános ülésen bírálta volna el az ügyet a terhelt részvétele nélkül” (Kúria Bfv. III. 569/2021., BH 2022. 70., Indokolás [35]-[36]). Így – mivel a terhelt részvétele a nyilvános ülésen a tanácsulés időpontjában 2020. szeptember 18. napján hatályos szabályozás szerint kötelező volt –, „megállapítható [volt], hogy a terhelt a tárgyalás, illetve másodlagosan a nyilvános ülés megtartására irányuló indítványtételi jogát nem gyakorolhatta, így a szabályszerű értesítése nélkül való elbírálással a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja szerinti feltétlen eljárási szabálysértés megvalósult” (Kúria Bfv. III. 569/2021., BH 2022. 70. , Indokolás [39]).

A fenti döntések alapján **jelen ügy** másodfokon tanácsulésen való elbírálása a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja szerinti feltétlen eljárási szabálysértést képez. A védő ugyanis a Be. 598. § (4) és (5) bekezdése szerinti törvényes tájékoztatás hányában nem tudta gyakorolni a nyilvános ülés indítványozásának jogát. Ekkor viszont az ügy elbírálására (tanácsulésen) olyan személy (azaz a védő) távollétében kerül sor az, akinek a jelenléte (a nyilvános ülésen) kötelező lett volna.

A büntetőeljárási kódex szerint, „ha e törvény eltérően nem rendelkezik, a tárgyaláson a védő jelenléte kötelező, ha a büntetőeljárásban védő részvétele kötelező” (Be. 434. §). A Be. 425. § (3) bekezdése pedig akként rendelkezik, hogy a nyilvános ülésre a Be.-ben megállapított eltérésekkel a tárgyalásra vonatkozó rendelkezések az irányadók”.

Márpedig jelen ügyben a védő nyilvános ülésen való részvétele is kötelező lett volna, mivel a védelem több okból is kötelező volt. Így

- „a bűncselekményre a törvény öt évig terjedő vagy ennél súlyosabb szabadságvesztés büntetés kiszabását rendeli” [Be. 44. § (1) bek. a) pont],
- „a terhelt [...] szabadságvesztést [...] tölt” [Be. 44. § (1) bek. b) pont], illetve
- „a terhelt [...] – a beszámítási képességére tekintet nélkül – kóros elmeállapotú” [Be. 44. § (1) bek. c) pont].

Így tehát (a BH 2022. 70. számon közzétett döntés alapján) az ügy tanácsülésen való elbírálása a védő erről való szabályszerű értesítése nélkül azzal járt, hogy az ügyet olyan személy (a védő) jelenléte nélkül bírálták el, akinek a jelenléte kötelező lett volna. Ez pedig a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja szerinti abszolút eljárási szabálysértés.

2. Az alkotmányjogi panasz előterjesztésének (eljárási) feltételei

2.1. A bírósági eljárást befejező egyéb döntés

A Győri Törvényszék végzése „a bírósági eljárást befejező egyéb döntés”, amely ellen az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasznak van helye.

2.2. A jogorvoslati lehetőségek kimerítése

A Győri Törvényszék végzése ellen rendes jogorvoslatnak nincs helye, így „az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva” [Abtv. 27. § (1) bek. b) pont].

Az Alkotmánybíróság külön utalt rá, hogy „a perújítási kérelmet elutasító döntés – ha az indítványozó a rendes jogorvoslati lehetőségeit kimerítette – önállóan is támadható alkotmányjogi panasszal, de ebben az esetben az Alkotmánybíróság csak a perújítási kérelem elutasítását vizsgálja, a jogerős döntést nem” [1/2019. (XI. 25.) AB Tü. Állásfoglalás, Indokolás I.1. pont].

2.3. Az indítványozási határidő megtartása

A Győri Törvényszék a támadott végzését 2022. április 8. napján hozta, így jelen panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdésében foglalt határidőben adjuk be.

3. Az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés

Az Alkotmánybíróság „az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be” (Abtv. 29. §).

Az Alkotmánybíróság gyakorlata egységes abban, hogy „e két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását (így pl. 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]).

Jelen ügyben az képez alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, hogy amennyiben az eljáró bíróság a védő indítványozási és észrevételezési jogosultságai tekintetében kulcsfontosságú értesítési kötelezettségeket megsérti, akkor ez a tisztességes eljárás követelményének, különösen az annak részét képező fegyveresek egyenlőségének [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bek.] és a védelemhez fűződő jognak [Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bek.] a sérelmét jelenti (vö. panasz 4. pont). Ennek eldöntése ugyanis nemcsak ezen, hanem más ügyekben is lényeges lehet büntetőeljárás törvényi és alaptörvényi garanciáinak viszonyát illetően, hiszen az utóbbi kérdés alkotmányjogi panaszok kapcsán különösen gyakran merül fel az Alkotmánybíróság gyakorlatában.

4. Az Alaptörvényben biztosított jog sérelme

A másodfokú végzés nemcsak törvénysértő, hanem alaptörvény-ellenes, mivel az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogait sérti [Abtv. 27. § (1) bek. a) pont].

4.1. A tisztességes eljáráshoz és a védelemhez való alkotmányos jog

4.1.1. A tisztességes eljárás sérelme

Az Alaptörvény úgy rendelkezik, hogy „mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el” [XXVIII. cikk (1) bek.]

Mivel ez azonos a korábban hatályban volt Alkotmány 57. § (1) bekezdésével, az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt szabály értelmezésekor irányadónak tekinti a tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joggal

kapcsolatban kimunkált korábbi alkotmánybíróági gyakorlatot” (7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]).

Így különösen a 6/1998. (III. 11.) AB határozatot, amelyben a testület elvi jelentőséggel foglalta össze a tisztességes eljárásból való jog lényegéről kialakított álláspontját. Ennek alapján „a »tisztességes eljárás« (fair trial) követelménye nem egyszerűen egy a bíróságnak és az eljárásnak itt megkövetelt tulajdonságai közül (ti. mint »igazságos tárgyalás«), hanem [...] különösen a büntetőjogra és -eljárásra vonatkozóan – az 57. § többi garanciájának teljesedését is átfogja. Sőt, az Egyezségokmányban és az Emberi Jogok Európai Egyezményének – az Alkotmány 57. §-a tartalmához és szerkezetéhez mintát adó – eljárási garanciákat tartalmazó cikkei általában elfogadott értelmezése szerint a fair trial olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás »méltánytalan« vagy »igazságtalan«, avagy »nem tisztességes«” [6/1998. (III. 11.) AB határozat, II.4. pont].

A tisztességes eljárásnak „az egyezmény- és alkotmányszövegekben nem nevesített, de általánosan és nem vitatottan elismert eleme a »fegyverek egyenlősége«, amely a büntetőeljárásban azt biztosítja, hogy a vádnak és a védelemnek egyenlő esélye és alkalma legyen arra, hogy a tény- és jogkérdésekben véleményt formálhasson és állást foglalhasson. A fegyverek egyenlősége nem minden esetben jelenti a vád és a védelem jogosítványainak teljes azonosságát, de mindenképpen megköveteli, hogy a védelem a váddal összevethető súlyú jogosítványokkal rendelkezzen” [6/1998. (III. 11.) AB határozat, II.4. pont].

A „tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást fogalmazza meg, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon” (7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]).

Az Alkotmánybíróóság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontján és az Abtv. 27. §-án alapuló (tehát az egyedi bíróági döntések alkotmánybíróági vizsgálatára lehetőséget teremtő) hatáskörével összefüggésben azt is megállapította, hogy a tisztességes eljárásból fakadó – az Alkotmánybíróóság által korábbi gyakorlatában kimunkált – alkotmányos követelmények nem csupán a szabályozási környezettel, hanem az egyedi bírói döntésekkel szemben is érvényesíthetők (vö. 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [27]).

4.1.2. A védelemhez való jog

Az Alaptörvény értelmében "a büntetőeljárás alá vont személynek az eljárás minden szakaszában joga van a védelemhez" [XXVIII. cikk (3) bek.].

Az Alkotmánybíróság "az Alaptörvény XXVIII. cikkének (3) bekezdésében biztosított védelemhez fűződő jog értelmezésekor [is] irányadónak tekinti a korábbi alkotmánybírósági gyakorlatban kimunkált alkotmányos tételeket" (8/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [25]). Így az Alkotmánybíróság már működésének kezdetén kimondta, hogy „[a] védelemhez való jog alkotmányos büntetőeljárás alapelve az eljárás egész menetében számtalan részletszabályban ölt testet. A védelemhez való jog a büntetőeljárás alá vont személy azon jogaiban, illetve a hatóságok azon kötelezettségeiben realizálódik, amelyek biztosítják, hogy a vele szemben érvényesített büntetőjogi igényt megismerje, arról álláspontját kifejtthesse, az igényvel szembeni érveit felhozassa, a hatóságok tevékenységével kapcsolatos észrevételeit és indítványait előterjeszthesse, továbbá védő segítségét vehesse igénybe. A védelemhez való jog tartalmát képezik a védő azon eljárási jogosítványai, illetve a hatóságok azon kötelezettségei, amelyek részéről a védelem ellátását lehetővé teszik.” [25/1991. (V. 18.) AB határozat, Indokolás II.1. pont].

4.2. Az Alaptörvényben biztosított jogok sérelme a másodfokú eljárásban

A másodfokú bíróság a tételes eljárási szabályokat [Be. 598. § (4)-(5) bek.] megsértve nem értesítette a védelmet a tanácsülésen való elbírálásról és annak időpontjáról, és nem küldte ki a vádlottnak és a védőnek az ügyészégi átiratot sem (vö. alkotmányjogi panasz 1.2. pont)

a) Erre figyelemmel egyrészt a védő a fellebbezési indokolását (ügyszám ismerete nélkül) nem tudta beadni, illetve a fellebbezési indoklás előterjesztésének a tanácsülés időpontjához kötött [Be. 584. § (6) bek.] határidejéről sem rendelkezett információval.

b) Másrészt a vádlott és a védő szabályszerű értesítés hiányában nem gyakorolhatta a tárgyalás, illetve másodlagosan a nyilvános ülés megtartására irányuló indítványtételi jogát, hiszen nem is tudtak róla, hogy a fellebbezést tanácsülésen bírálják el.

c) Harmadrészt a vádlott és a védő a Győr-Moson-Sopron Megyei Főügyészség Bfel.141/2022/3. számú átiratára (mivel azt nem kapta kézhez) nem tudott észrevételeket tenni. A védelemnek tehát lehetősége sem volt arra, hogy az ügy lényegi részeire és vonatkozó észrevételeit a bíróság egyáltalán megvizsgálja (így azok értékeléséről határozatában nem is

tudott számot adni), ahogy arra sem, hogy a fellebbezés elbírásának alapvető eljárási kérdéseiben legalább indítványt tegyen.

Ezzel szemben az ügyészségnek volt lehetősége álláspontja kifejtésére, így a Győr-Moson-Sopron Megyei Főügyészség 2022. március 31. napján kelt átirata 2022. április 4. napján került iktatásra a Győri Törvényszéken. A Győri Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2022. április 8. napján (4 nappal később!) tanácsülésein helybenhagyta az elsőfokú végzést.

A másodfokú végzés tehát mindezekre tekintettel ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdésével, mert egy olyan eljárásban hozták meg, amelyben a tisztességes eljárás és a védelemhez való jog azon alapvető és lényegi követelményei sem teljesültek, amelyeket az Alkotmánybíróság 6/1998. (III. 11.) AB határozatában (Indokolás II.4. pont), 7/2013. (III. 1.) AB határozatában (Indokolás [34]), illetve 25/1991. (V. 18.) AB határozatában (Indokolás II.1. pont) munkált ki. A másodfokú eljárásban tehát olyan súlyú törvénysértés történt, ami – különösen a védő indítványozási és észrevételezési jogának és a fegyverek egyenlőségének sérelmére tekintettel – alapvető alkotmányos jog megsértésével is járt.

5. Összegzés és indokolás

A fentiekre tekintettel indítványozom, hogy a Tisztelt Alkotmánybíróság alkotmányjogi panaszom alapján eljárva a Győri Törvényszék másodfokú végzését az Abtv. 43. § (1) bekezdés alapján semmisítse meg.

Az alkotmányjogi panasz tekintetében:

- Az Alkotmánybíróság hatásköre az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontján és az Abtv. 27. §-án alapul;
- Az indítványozó jogosultságát az Abtv. 27. § (1) bekezdése, érintettségét pedig (az alapügy terheltjeként) az Abtv. 27. § (2) bekezdés a) pontja alapozza meg;
- Az alaptörvény-ellenes döntés a Győri Törvényszék 4.Bf.83/2022. számú végzése, amely az elsőfokú bíróság perújítás elutasító végzését helybenhagyta;
- Az alaptörvény-ellenesség alapja a tisztességes eljáráshoz való jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bek.], illetve a védelemhez való jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bek.] sérelme;
- Az eljárási szabályok másodfokú bíróság által megsértése következtében a védelem nem szerzett tudomást a fellebbezési indokolás benyújtásának határidejéről, nem tudott

indítványt tenni az ügy tanácsülés helyett nyilvános ülésen való elbírálására, illetve az ügyészség átíratára (mivel azt nem kapta kézhez) nem tudott észrevételeket tenni. A védelemnek tehát (az ügyészséggel szemben) a másodfokú eljárásban lehetősége sem volt arra, hogy az ügy lényegi részeire és vonatkozó észrevételeit a másodfokú bíróság egyáltalán megvizsgálja, ahogy arra sem, hogy a fellebbezésének elbírásával kapcsolatos alapvető formai kérdésben legalább indítványt tegyen. Így – különösen a védő indítványozási és észrevételezési joga és a fegyverek egyenlősége vonatkozásában – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdésében biztosított alapvető jogok lényegi követelményei (vö. pl. 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]) szenvedtek sérelmet.

– Jelen ügyben az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést (Abtv. 29. §) a büntetőeljárás törvényi szabályainak [Be. 598. § (4)-(5) bek.] és alaptörvényi garanciáinak [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (3) bek.] viszonya képezi, amely különösen alkotmányjogi panaszok kapcsán (más ügyekben is) igen gyakran merül fel az Alkotmánybíróság gyakorlatában.

Melléklet:

- ügyvédi meghatalmazás

[REDACTED]

Tisztelettel:

[REDACTED]